

Año XXII.

Lunes 8 de Agosto de 1881.

Núm. 15.

BOLETIN OFICIAL

DEL

OBISPADO DE OSHA.

Se publica en días indeterminados, en medio, uno ó más pliegos.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

LEONIS

DIVINA PROVIDENTIA

PAPÆ XIII.

EPISTOLA ENCYCLICA

AD PATRIARCHAS PRIMATES ARCHIEPISCOPOS ET EPISCOPOS

CATHOLICI ORBIS GRATIAM ET COMMUNIONEM

CUM APOSTOLICA SEDE HABENTES

VENERABILIBUS FRATRIBUS

PARIARCHIS, PRIMATIBUS, ARCHIEPISCOPIS ET EPISCOPIS UNIVERSIS CATHOLICI

ORBIS GRATIAM ET COMMUNIONEM CUM APOSTOLICA SEDE HABENTIBUS

LEO PP. XIII.

VENERABILES FRATRES

Salutem et apostolicam benedictionem.

Diuturnum illud teterrimumque bellum, adversus divinam Ecclesiæ auctoritatem susceptum, illuc, quo proclive erat, evasit; videlicet in commune periculum societatis humanæ, ac nominatim civilis principatus, in quo salus publica maxime nititur — Quod hæc potissimum ætate nostra factum esse apparet. Cupiditates enim populares quamlibet imperii vim audacius hodie recusant, quam antea: et tanta est passim licentia, tam crebræ seditioes ac turbæ, ut iis qui res publicas gerunt non solum denegata sæpe obtemperatio, sed ne satis quidem tutum incolumitatis præsidium relictum esse videatur. Diu quidem

data est opera, ut illi in contemptum atque odium venirent multitudi-
ni. conceptæque flammis invidiæ iam erumpentibus, satis exiguo inter-
vallo summorum principum vita pluries est aut occultis insidiis aut
apertis latrocinis ad internecionem expetita. Cohorruit tota nuper
Europa ad potentissimi Imperatoris infandam necem: attonitisque ad-
huc præ sceleris magnitudine animis, non verentur perditii homines
in ceteros Europæ principes minas terroresque vulgo iactare.

Hæc, quæ sunt ante oculos, communium rerum discrimina, gravi
Nos sollicitudine afficiunt, cum securitatem principum et tranquilita-
tem imperiorum una cum populorum salute propemodum in singulas
horas periclitantem intueamur.—Atqui tamen religionis christianæ
divina virtus stabilitatis atque ordinis egregia firmamenta reipublicæ
peperit, simul ac in mores et instituta civitatum penetravit. Cuius vir-
tutis non exiguus neque postremus fructus est æqua et sapiens in prin-
cipibus et populis temperatio iurium atque officiorum. Nam in Christi
Domini præceptis atque exemplis mira vis est ad continendos tam qui
parent, quam qui imperant in officio, tuendamque inter ipsos eam, quæ
maximè secundum naturam est, conspiracy et quasi concentum
voluntatum, unde gignitur tranquillitas atque omni perturbatione carens
rerum publicarum cursus.—Quapropter cum regendæ Ecclesiæ catho-
licæ, doctrinæ ti custodi et interpreti, Dei beneficio præpositi-
simus, auctoritatis Nostræ esse iudicamus, Venerabiles Fratres, publice
commemorare quid a quoquam in hoc genere officii catholica veritas
exigat; unde illud etiam emerget, qua via et qua ratione sit in tam
formidoloso rerum statu salutis publicæ consulendum

Etsi homo arrogantia quadam et contumaciâ incitatus frenos imperii
depellere sæpe contendit, numquam tamen assequi potuit ut nemini
pareret. Præesse aliquos in omni consociatione hominum et communi-
tate cogit ipsa necessitas; ne principio vel capite, a quo regatur, des-
tituta societas dilabatur et finem consequi prohibeatur, cuius gratia
nata et constituta est.—Verum si fieri non potuit, ut e mediis civita-
tibus politica potestas tolleretur, certe libuit omnes artes adhibere ad
vim eius elevandam, maiestatemque minuendam: idque maxime sæculo
XVI. cum infesta opinionum novitas complures infatuavit. Post illud
tempus non solum ministrari sibi libertatem largius, quam par esset,
multitudo contendit; sed etiam originem constitutionemque civilis
hominum societatis visum est pro arbitrio confingere. Immo recentio-
res per plures, eorum vestigiis ingredientibus qui sibi superiore sæculo
philosophorum nomen inscripserunt, omnem iniquam potestatem a
populo esse; quare qui eam in civitate gerunt, ab iis non uti suam
geri, sed ut a populo sibi mandatam, et hac quidem lege, ut populi
psius voluntate, a quo mandata est, revocari possit. Ab his vero di-

ssentium catholici homines, qui ius imperandi a Deo repetunt, velut a naturali necessarioque principio.

Interest autem attendere hoc loco, eos, qui reipublicæ præfaturi sint, posse in quibusdam caussis voluntate iudicioque deligi multitudinis, non adversante neque repugnante doctrina catholica. Quo sane delecta designatur princeps, non conferuntur iura principatus: neque mandatur imperium, sed statuatur a quo sit gerendum.—Neque hic quæritur de rerum publicarum modis: nihil enim est, cur non Ecclesiæ probetur aut unius aut plurium principatus, si modo iustus sit, et in communem utilitatem intentus. Quamobrem salva iustitia, non prohibentur populi illud sibi genus comparare reipublicæ, quod aut ipsorum ingenio, aut maiorum institutis moribusque magis apte conveniat.

Ceterum ad politicum imperium quod attinet, illud a Deo proficisci recte docet Ecclesia; id enim ipsa reperit sacris Litteris et monumentis christianæ vetustatis a parte testatum; neque præterea ulla potest doctrina cogitari, quæ sit magis aut rationi conveniens, aut principum et populorum saluti consentanea.

Revera humani potentatus in Deo esse fontem, libri Veteris Testamenti pluribus locis præclare confirmant. *Per me reges regnant,.... per me principes imperant, et potentes decernunt iustitiam* (1). Atque alibi: *Præbebe aures vos qui continetis nationem, quæ regnum datur est a Deo potestas vobis, et virtus ab Altissimo* (2). Quod libro Ecclesiastici idem continetur: *In unamquamque gentem Deus præposuit rectorem* (3).—Ista tamen, quæ Deo auctore didicerant, paulatim homines ab ethnica superstitione dedocti sunt; quæ sicut veras rerum species et notiones complures, ita etiam principatus germanam formam pulcritudinemque corrumpit. Postmodo, ubi Evangelium christianum affulsit, veritati vanitas cessit, rursusque illud dilucere cœpit, unde omnis auctoritas manat, nobilissimum divinumque principium.—Præ se ferenti atque ostentanti Præsidi romano absolvendi condemnandi potestatem, Christus Dominus, *non haberes, respondit, potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper* (4). Quem locum S. Augustinus explanans, *Discamus, inquit, quod dixit, quod et per Apostolum docuit, quia non est potestas nisi a Deo* (5). Doctrinæ enim præceptisque Iesu Christi Apostolorum incorrupta vox reseravit tamquam imago. Ad Romanos, principum ethnicorum imperio subiectos,

(1) Prov. VIII, 15-16.

(2) Sap. VI, 3, 4.

(3) Eccl. XVII, 14.

(4) Ioan. XIX, 11.

(5) Tract. CXVI in Ioan. n. 5.

Pauli est excelsa et plena gravitatis sententia: *Non est potestas nisi a Deo; ex quo tamquam ex causa illud concludit: Princeps Dei minister est* (1).

Ecclesiae Patres hanc ipsam, ad quam fuerant instituti, doctrinam profiteri ac propagare diligenter studuerunt. *Non tribuamus. S. Augustinus ait, dandi regni et imperii potestatem, nisi vero Deo* (2). In eandem sententiam S. Ioannes Chrysostomus, *Quod principatus sint, inquit, et quod alii imperent, alii subiecti sint, neque omnia casu et temere ferantur. ... divinæ esse sapientiæ dico* (3). Id ipsum S. Gregorius Magnus testatus est inquit: *Potestatem Imperatoribus ac regibus cælitus datam fatemur* (4). Immo sancti Doctores eadem præcepta etiam naturali rationis lumine illustranda susceperunt, ut vel iis, qui rationem solam ducem sequuntur, omnino videri recta et vera debeant. — Et sane homines in civili societate vivere natura iubet, seu verius auctor naturæ Deus: quod perspicue demonstrant et maxima societatis conciliatrix loquendi facultas et innatæ appetitiones animi per plures, et res necessariae multæ ac magni momenti, quas solitari assequi homines non possunt iuncti et consociati cum alteris assequuntur. Nunc vero, neque existere neque intelligi societas potest, in qua non aliquis temperet singulorum voluntates ut velut unum fiat ex pluribus, easque ad commune ~~bonum~~ recte atque ordine impellat: voluit igitur Deus ut in civili societate essent, qui multitudini imperarent. — Atque illud etiam magnopere valet quod ii, quorum auctoritate respublica administratur, debent cives ita posse cogere ad parendum, ut his plane peccatum sit non parere. Nemo autem hominum habet in se aut ex se, unde possit huiusmodi imperii vinculis liberam ceterorum voluntatem constringere. Unice rerum omnium procreatori et legislatori Deo ea potestas est: quam qui exercent, tamquam a Deo secum communicatam exercent necesse est. *Unus est legislator et iudex, qui potest perdere et liberare* (5). Quod perspicitur idem in omni genere potestatis. Nam, quæ in sacerdotibus est, profici-ci a Deo tam est cognitum, ut ii apud omnes populos ministri et habeantur et appellentur Dei. Similiter potestas patrumfamilias expressam retinet quamdam effigiem ac formam auctoritatis, quæ est in Deo, *a quo omnis paternitas in cælis et in terra nominatur* (6). Isto autem modo diversa genera potestatis miras inter se habent similitudines, cum quidquid usquam est imperii et auct-

(1) Ad Rom. XIII, 1, 4.

(2) De Civ. Dei. lib. v. cap. 21.

(3) In epist. ad Rom. homil. XXIII; n. 1.

(4) Epist. lib. II; epist. 61.

(5) Iacob IV, 12.

(6) Ad Ephes. III, 15.

toritatis, eius ab uno eodemque mundi opifice et domino, qui Deus est, origo ducatur.

Qui civilem societatem a libero hominum consensu notam volunt, ipsius imperii ortum ex eodem fonte potentes, de iure suo inquirunt aliquid unumquemque cessisse, et voluntate singulos in eius se contulisse potestatem, ad quem summa illorum iurium pervenisset. Sed magis est error non videre, id quod manifestum est homines, cum non sint solivagum genus, citra liberam ipsorum voluntatem ad naturalem communitatem esse natos: ac præterea pactum, quod prædicant, est aperte commentitium et fictum, neque ad impertiendum valet politicæ potestati tantum virium, dignitatis, firmitudinis quantum tutela rei publicæ et communes civium utilitates requirunt. Ita autem decora et præsidia universa tunc solum est habiturus principatus, si a Deo Augusto sanctissimoque fonte manare intelligatur.

Qua sententia non modo verior, sed ne utilior quidem reperiri ulla potest. Etenim potestas rectorum civitatis, si quædam est divinæ potestatis communicatio, ob hanc ipsam causam continuo adipiscitur dignitatem humana maiorem: non illam quidem impiam et perabsurdam, imperatoribus ethnicis divinos honores affectantibus aliquando experitiam, sed veram et solidam, eamque dono quodam acceptam beneficentiam, sed veram et solidam, eamque dono quodam acceptam beneficentiam, que divino. Ex quo subesse cives et dicto audientes esse principibus, uti Deo, oportebit non tam pœnarum formidine, quæ verecundiam manestatis, neque assentationis causa, sed conscientia officii. Qua restabit in suo gradu longe firmitus collocatum imperium. Etenim istius vim officii sentientes cives, fugiant necesse est improbitatem et contumaciam, quia sibi persuasum esse debet, qui politicæ potestati resistunt, hos divinæ voluntati resistere; qui honorem recusant principibus, ipsi Deo recusare.

Ad hanc disciplinam Paulus Apostolus Romanos nominatim erudit; ad quos de adhibenda summis principibus reverentia scripsit tanta cum auctoritate et pondere, ut nihil gravius præcipi posse videatur. *Omnia anima potestatibus sublimioribus subdita sit: non est enim potestas nisi a Deo: quæ autem sunt, a Deo ordinata sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt... Ideo necessitate subditi estote non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam (1) Et consentiens est Principis Apostolorum Petri in eodem genere præclara sententia: *Subiecti estote omni humanæ creaturæ propter Deum, sive regi quasi præcellenti, sive ducibus tanquam a Deo missis ad vindictam**

(1) Ad Rom. xii, 1, 2, 5.

malefactorum, laudem vero bonorum, quia sic est voluntas Dei (1).

Una illa hominibus causa est non parendi, si quid ab iis postuletur quod cum naturali aut divino iure aperte repugnet: omnia enim, in quibus naturæ lex vel Dei voluntas violatur, æque nefas est imperare et facere. Si cui igitur usuveniat, ut alterutrum malle cogatur, scilicet aut Dei aut principum iussa negligere, Iesu Christo parendum est reddere iubenti *quæ sunt Cæsaris Cæsari, quæ sunt Dei Deo* (2), atque ad exemplum Apostolorum animose respondendum *Obedire oportet Deo magis quam hominibus* (3). Neque tamen est, cur abiecissee obedientiam, qui ita se gerant, arguantur; etenim si principum voluntas cum Dei pugnat, voluntate et legibus, ipsi potestatis suæ modum excedunt, iustitiamque pervertunt: neque eorum tunc valere potest auctoritas, quæ, ubi iustitia non est, nulla est.

Ut autem iustitia retineatur in imperio, illud magnopere interest, eos qui civitates administrant intelligere, non privati cuiusquam commo politico potestatem esse natam; procuracionemque reipublicæ ad utilitatem eorum qui commissi sunt, non ad eorum quibus commissa est, geri oportere. Principes a Deo optimo maximo, unde sibi auctoritas data, exempla sumant: eiusque imaginem sibi in administranda republica proponentes, populo præsent cum æquitate et fide, et ad eam, quæ necessaria est, severitatem paternam caritatem adhibeant. Huius rei causa sacrarum Litterarum oraculis monentur, sibimetipsis Regi regum et Domino dominantium aliquando rationem esse reddendam; si officium deseruerint, fieri non posse ut Dei severitatem ulla ratione effugiant. *Altissimus interrogabit opera vestra et cogitationes scrutabitur. Quoniam cum essetis ministri regni illius, non recte iudicastis,.... horrende et cito aparebit vobis, quoniam iudicium durissimum his qui præsent fiet.... Non enim subtrahet personam cuiusquam Deus, nec verebitur magnitudinem cuiusquam, quoniam pussillum et magnum ipse fecit, et æqualiter cura est illi de omnibus. Fortioribus autem fortior instat crutiatio.* (4).

Quibus præceptis rempublicam tuentibus, omnis seditionum vel caussa vel libido tollitur: in tuto futura sunt honos et securitas principum, quies et salus civitatum. Dignitati quoque civium optime consulitur: quibus in obedientia ipsa concessum est decus illud retinere, quod est hominis excellentiæ consentaneum. Intelligunt enim, Dei inditio non esse servum neque liberam; unum esse Dominum omnium,

(1) I Petr. II, 13-15.

(2) Matth. XXII, 21.

(3) Actor. V, 29.

(4) Sap. VI, 4, 5, 6, 8,

divitem in omnes qui invocant illum (1) se autem idcirco subesse et obtemperare principibus, quod imaginem quodammodo referant Dei, cui servire regnare est.

Hoc vero semper egit Ecclesia, ut christiana ista civilis potestatis forma non mentibus solum inhæresceret, sed etiam publica populorum vita moribusque exprimeretur. Quamdiu ad gubernacula reipublicæ imperatores ethnici sederunt, qui assurgere ad eam imperii formam, quam adumbravimus, superstitione prohibebantur, instillare illam stultit mentibus populorum, qui simul ac christiana instituta susciperent, ad hæc ipsa exigere vitam suam velle debebant. Itaque pastores animarum, exempla Pauli Apostoli renovantes, cura et diligentia summa populis præcipere consueverunt. *principibus et potestatibus subditos esse, dicto obedire:* (2) item orare Deum pro cunctis hominibus, sed *nominatim pro regibus et omnibus qui in sublimitate sunt: hoc enim acceptum est coram Salvatore nostro Deo* (3) Atque ad hanc rem omnino præclara documenta christiani veteres reliquerunt: qui cum ab imperatoribus ethnicis iniustissime et crudelissime vexarentur, nunquam tamen prætermiserunt gerere se obedienter et submisse, plane ut illi crudelitate, isti obsequio certare viderentur. Tanta autem modestia, tam certa parendi voluntas plus erat cognita, quam ut obscurari per calumniam malitiamque inimicorum posset. Quamobrem qui pro christiano nomine essent apud imperatores publice causam dicturi, ii hoc potissimum argumento iniquum esse convincebant in christianos animadvertere legibus, quod in oculis omnium convenienter legibus in exemplum viverent. Marcum Aurelium Antoninum et Lutium Aurelium Commodum filium eius sic Athenegoras confidenter alloquebatur: *Sinitis nos, qui nihil mali patramus, immo omnium... piissime iustissimeque cum erga Deum, tum erga imperium vestrum nos gerimus, exagitari, rapi, fugari* (4). Pari modo Tertullianus laudi christianis aperte dabat, quod amici essent Imperio optimi et certissimi ex omnibus: *Christianus nullius est hostis, nedum Imperatoris, quem sciens a Deo suo constitui, necesse est ut ipsum diligat et revereatur et honoret et saluum velit cum toto romano imperio* (5). Neque dubitabat affirmare, in imperii finibus tanto magis numerum minui inimicorum consuevisse, quanto cresceret christianorum. *Nunc pauciores hostes habetis præ multitudine christianorum, pene omnium civitatum pene*

(1) Ad Rom. x, 12.

(2) Ad Tit. iii, 1.

(3) I Timoth. ii, 1-3.

(4) Legat. pro Christianis.

(5) Apolog. n. 35.

omnes cives christianos habendo (1). Præclarum est quoque de eadem re testimonium in *Epistola ad Diognetum*, quæ confirmat, solitos eo tempore christianos fuisse non solum inservire legibus, sed in omni officio plus etiam ac perfectius sua sponte facere, quam cogentur facere legibus. *Christiani obsequuntur legibus, quæ sancitæ sunt, et suæ vitæ genere leges superant.*

Alia sane tum caussa erat, cum a fide christiana aut quoquo modo ab officio deficere Imperatorum edictis ac Prætorum minis iuberentur: quibus temporibus profecto displicere hominibus quam Deo maluerunt. Sed in iis ipsis rerum adiunctis tantum aberat ut quicquam seditiose facerent maiestatemve imperatoriam contemnerent, ut hoc unum sibi sumerent sese profiteri, et christianos esse et nolle mutare fidem ullo modo. Ceterum nihil de resistendo cogitabant; sed placide atque hilare sic ibant ad tortoris equuleum, ut magnitudini animi cruciatuum magnitudo concederet — Neque absimili ratione per eadem tempora christianorum vis institutorum spectata est in militia. Erat enim militis christiani summam fortitudinem cum summo studio coniungere disciplinæ militaris: animique excelsitatem immobili erga principem fide cumulare. Quod si aliquid rogaretur quod non esset honestam, uti Dei iura violare, aut in insontes Christi discipulos ferrum convertere, tunc quidem imperata facere recusabat, ita tamen ut discedere ab armis atque emori pro religione mallet, quam per seditionem et turbas auctoritati publicæ repugnare.

Postea vero quam respublicæ principes christianos habuerunt, multo magis Ecclesia testificari ac prædicere institit, quantum in auctoritate imperantium inesset sanctitatis: ex quo futuram erat, ut populis, cum de principatu cogitarent, sacræ cuiusdam maiestatis species occurreret, quæ ad maiorem principum cum verecundiam tum amorem impelleret. Atque huius rei caussa, sapienter providit, ut reges sacrorum solemnibus initiarentur, quod erat in Testamento Veteri Dei auctoritate constitutum — Quo autem tempore civilis hominum societas, tamquam e ruinis excitata imperii romani, in spem christianæ magnitudinis revixit, Pontifices Romani, instituto *imperio sacro*, politicam potestatem singulari ratione consecraverunt. Maxima quidem ea fuit nobilitatis ad principatum accessio: neque dubitandum quin magnopere illud institutum et religiosæ et civili societati semper fuisset profuturum, si quod Ecclesia spectabat, idem principes et populi semper spectavissent. — Et sane quietæ res et satis prosperæ permanserunt quamdiu inter utramque potestatem concors amicitia permansit. Si quid tumultando peccarent populi, præsto erat conciliatrix tranquillitatis Ecclesia, quæ sin-

(1) Apolog. n. 37.

regulos ad officium vocaret, vehementioresque cupiditates partim lenitate, partim auctoritate composesceret. Similiter si quid in gubernando peccarent principes, tum ipsa ad principes adire, et populorum iura, necessitates, recta desideria commemorando, æquitatem, clementiam, benignitatem suadera. Qua ratione pluries est impetratum, ut tumultuum et bellorum civilium pericula prohiberentur.

Contra inventæ a recentioribus de potestate politica doctrinæ magnas iam acerbitates hominibus attulerunt, metuendumque ne extrema malorum afferant in posterum. Etenim ius imperandi nolle ad Deum referre auctorem, nihil est aliud quam politicæ potestatis et pulcherrimum splendorem velle deletum et nervos incisos. Quod autem iniquum ex arbitrio illam pendere multitudinis, primum opinione falluntur; deinde nimium levi ac flexibili fundamento statuunt principatum. His enim opinionibus quasi stimulis incitatæ populares cupiditates sese efferent insolentius, magnaque cum pernicie reipublicæ ad cæcos motus, ad apertas seditiones proclivi cursu et facile delabentur. Revera illam, quam *Reformationem* vocant, cuius adiutores et duces sacram civilemque potestatem novis doctrinis funditus oppugnaverunt, repentini tumultus et audacissimæ rebelliones præsertim in Germania consecutæ sunt: idque tanta cum domestici deflagratione belli et cæde, ut nullus pene locus exers turbaram et cruoris videretur. — Ex illa hæresi ortum duxit sæculo superiore falsi nominis philosophia, et ius quod appellant *novum*, et imperium populare, et modum nesciens licentia, quam plurimi solam libertatem putant. Ex his ad finitimas pestes ventum est, scilicet ad *Communismum*, ad *Socialismum*, ad *Nihilismum*, civilis hominum societatis teterrima portenta ac pene funera. Atqui tamen tantorum malorum vim nimis multi dilatare conantur, ac per speciem iuvandæ multitudinis non exigua iam miseriarum incendia excitaverunt. Quæ hic modo recordamur, ea nec ignota sunt nec valde longinqua.

Hoc vero est etiam gravius, quod non habent principes in tantis periculis remedia ad restituendam publicam disciplinam pacandosque animos satis idonea. Instruant se auctoritate legum, eosque, qui rempublicam commovent, severitate pœnarum coercendos putant. Recte quidem: sed tamen serio considerandum est, vim nullam pœnarum futuram tantam, quæ conservare respublicas sola possit. Metus enim, ut præclare docet sanctus Thomas, *est debile fundamentum; nam qui timore subduntur, si occurrat occasio qua possint impunitatem sperare, contra præsidentes insurgunt eo ardentius, quo magis contra voluntatem ex solo timore cohibebantur*. Ac præterea ex nimio timore plerique in desperationem incidunt: *desperatio autem audacter*

ad quaelibet attentanda præcipit (1) Quæ quam vera sint, satis experiendo perspeximus. Itaque obediendi altiorem et efficaciorẽ causam adhibere necesse est, atque omnino statuere, nec legum esse posse fructuosam severitatem, nisi homines impellantur officio. salutarique metu Dei permoveantur. Id autem impetrare ab iis maxime religio potest, quæ sua vi in animos influit, ipsasque hominum flectit voluntates, ut eis, a quibus ipsi reguntur, non obsequio solum, sed etiam benevolentia et caritate adhærescant, quæ est in omni hominum cœtu optima custos incolunitatis.

Quamobrem egregie Pontifices Romani communi utilitati servisse iudicandi sunt, quod *Novatorum* frangendos semper curaverunt tumidos inquietosque spiritus, ac persæpe monuerunt, quantum ii sint civili etiam societati periculosi. Ad hanc rem digna, quæ commemoretur, Clementis VII sententiæ est ad Ferdinandum Bohemiæ et Hungariæ regem: *In hac fidei causa tua etiam et ceterorum principum dignitas et utilitas inclusa est, cum non possit illa convelli quin vestrarum etiam rerum labefactionem secum trahat; quod clarissime in locis istis aliquot perspectum sit* — Atque in eodem genere summa providentia et fortitudo enituit Decessorum Nostrorum, præsertim autem Clementis XII, Benedicti XIV, Leonis XII, qui cum consequentibus temporibus pravæ doctrinarum pestis latius serperet, *sectarumque* audacitate ~~privatesceret~~, oppositu auctoritatis suæ aditum illis intercludere conati sunt. — Nos ipsi pluries denunciavimus quam gravia pericula impendeant, simulque indicavimus, quæ sit eorum propulsandorum ratio optima. Principibus ceterisque rerum publicarum moderatoribus præsidium religionis obtulimus, populosque hortati sumus, ut summorum bonorum copia, quam Ecclesia supeditat, maxime uterentur. Id nunc agimus, ut ipsum illud præsidium, quo nihil est validius, sibi rursus oblatum principes intelligant: eosque vehementer in Domino hortamur, ut religionem tueantur, et, quod interest etiam reipublicæ, ea Ecclesiam libertate frui posse sinant, qua sine iniuria et communi perniciæ privari non potest. Profecto Ecclesia Christi neque principibus potest esse suspecta, neque populis invisæ. Principes quidem ipsa monet sequi iustitiam, nullaque in re ab officio declinare: at simul eorum roborat multisque rationibus adiuvat auctoritatem. Quæ in genere rerum civilium versantur, ea in potestate supremoque imperio eorum esse agnoscit et declarat: in iis quorum iudicium, diversam licet ob causam, ad sacram civilemque pertinet potestatem, vult existere inter utramque concordiam, cuius beneficio funestæ utrique contentiones devitantur. Ad populos quod spectat, est Ecclesia saluti

(1) De Regim. Princip. l. 1, cap. 10.

cunctorum hominum nata, eosque semper dilexit uti parens. Ea quippe est, quæ caritate præeunte mansuetudinem animis impertiit, humanitatem moribus, æquitatem legibus: atque honestæ libertati nusquam inimica tyrannicum dominatum semper detestari consuevit. Hanc, quæ insita in Ecclesia est, bene merendi consuetudinem paucis præclare expressit sanctus Augustinus: *Docet (Ecclesia) reges prospicere populis, omnes populos se subacere regibus: ostendens quemadmodum et non omnibus omnia, et omnibus caritas, et nulli debetur iniuria* (1).

His de caussis opera vestra, Venerabiles Fratres, valde utilis ac plane salutaris futura est, si industriam atque opes omnes, quæ Dei munere in vestra sunt potestate, ad deprecanda societatis humanæ vel pericula vel incommoda Nobiscum contuleritis. Curate ac providete, ut quæ de imperio deque obediendi officio ab Ecclesia catholica præcipiuntur, ea homines et plane perspecta habeant, et ad vitam agendam diligenter utantur. Vobis auctoribus et magistris, sæpe populi moneantur fugere vetitas sectas, a coniurationibus abhorrere, nihil seditiose agere: iidemque intelligant, qui Dei causa parent imperantibus, eorum esse *rationabile obsequium*, generosam obedientiam. Quoniam verò Deus est, *qui dat salutem regibus* (2), et concedit populis *conquiescere in pulchritudine pacis et in tabernaculis fiduciæ et in requie opulenta* (3). Ipsum necesse est orare atque obsecrare, ut omnium mentes ad honestatem veritatemque flectat, iras composescat, optatam diu pacem tranquillitatemque orbi terrarum restituat.

Quo autem spes firmior sit impetrandi, deprecatores defensoresque salutis adhibeamus. Mariam Virginem magnam Dei parentem, auxilium christianorum, tutelam generis humani: S. Iosephum castissimum sponsum eius, cuius patrocinio plurimum universa Ecclesia confidit: Petrum et Paulum Principes Apostolorum, custodes et vindices nominis christiani.

Interea divinorum munerum auspiciem Vobis omnibus Venerabiles Fratres, Clero et populo fidei vestræ commisso Apostolicam Benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXIX Iunii A. MDCCCLXXI, Pontificatus Nostri Anno Quarto.

LEO PP. XIII.

(1) De morib. Eccl. lib. 1, cap. 30.

(2) Psal. cxliii, 11.

(3) Isai. xxxii, 18.

RECTIFICACIONES.

El donativo de D. Francisco San Martín de Aranda de Duero que figura en la lista anterior es de 30 reales y no de 18. La suma total del número 13 del BOLETIN asciende á 26,635,69 y no á 26,655,69 que se consignó por error de imprenta.

Donativos para socorrer las necesidades del Romano Pontífice,

ó sea DINERO DE S. PEDRO.

Suma anterior. 26,635. 69.

El Illmo. y Rmo. Sr. Obispo por Mayo, Junio, Julio y Agosto 400 rs. Don Pelayo Ruiz por id. id. 40—D. José Hidalgo por Enero, Febrero, Marzo, Abril, Mayo y Junio 120—D. José Bulucua por Marzo, Abril y Mayo 72—D. Norberto Ortega por id. id. 87—D. Salvador Martín por Marzo, Abril, Mayo y Junio 116—D. Juan Rico por Febrero, Marzo, Abril, Mayo y Junio 150—D. Bonifacio Perez 20—D. Felix Marzól por Mayo y Junio 40—D. Claudio Sanchez párroco de Villabuena 100—D. Manuel Terrer por Marzo, Abril, Mayo y Junio 32—D. Francisco Borobio, párroco de Esteras 20—Del cepillo del convento de Carmelitas de Soria 72—D. Tomás Palomino párroco de Guzman 60—D. Claudio Alonso 20—D. Modesto Gil por Marzo, Abril, Mayo y Junio 52—D. Manuel de Roa párroco de Sta. María de Aranda de Duero por Marzo, Abril y Mayo 60—D. Enrique Hernando, párroco de San Juan de id. por id. id. 24—D. Miguel Arroyo por id. id. 24—D. Higinio Arroyo por id. id. 15—D. Antonino de Miguel por id. id. 12—D. Luis de la Puente Serrano por id. id. 24—D. Agapito Quintana por id. id. 24—D. Castor Martín por id. id. 12—D. Francisco Martín Gimenez por id. id. 18—D. Alejandro Verdugo por id. id. 12—D. Manuel Martínez por id. id. 12—D. Julian Gutierrez por id. id. 6—D.ª Gerónima de la Higuera por id. id. 24—D.ª Petra y Caya de la Fuente por id. id. 12—Colegio de Señoritas por id. id. 18—D. Apolinar Villagrana por id. id. 6—D.ª Feliciano Calleja Mazo por id. id. 6—D.ª Jacoba Sanz Calleja por id. id. 6—D.ª Lucía Sanz Calleja por id. id. 6—D. Pablo Sanz Calleja por id. id. 6—D.ª María Aguado por id. id. 3—El párroco de Baños de Valdearados 40—D. Tirso Gutierrez 90.

Suma. 28,496 69

(Se continuará.)